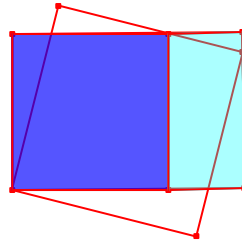

Problemes de Geometria per a l'ESO 317

3161.- En la figura hi ha dos quadrats.
L'àrea del quadrat gran mesura 25.
Calculeu la suma de les àrees del quadrat i del rectangle ombrejats.

Solució:

Siga el quadrat $ABCD$ d'àrea 25, és a dir, de costat $\overline{AB} = 5$

Siga el quadrat $AKNJ$ de costat $\overline{AK} = c$

Siga el rectangle $KLMN$ de costats $\overline{KL} = d, \overline{LM} = c$

$\overline{AN} = c\sqrt{2}, \overline{AC} = 5\sqrt{2}$

$\angle DAN = \angle LAC$

Aleshores els triangles rectangles $\triangle ADN, \triangle ALC$ són semblants.

Aplicant el teorema de Tales:

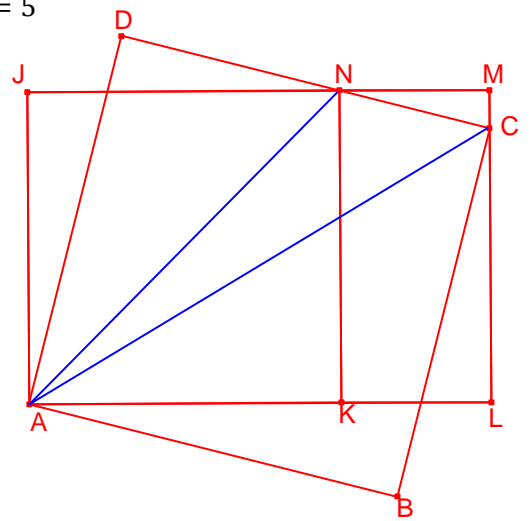
$$\frac{5}{c+d} = \frac{c\sqrt{2}}{5\sqrt{2}}$$

Simplificant:

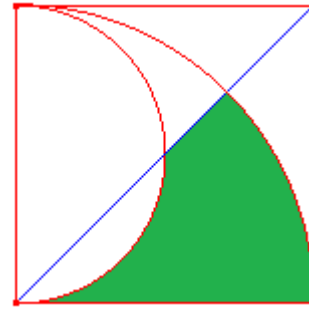
$$(c+d)c = 25$$

L'àrea del rectangle $ALMJ$ és:

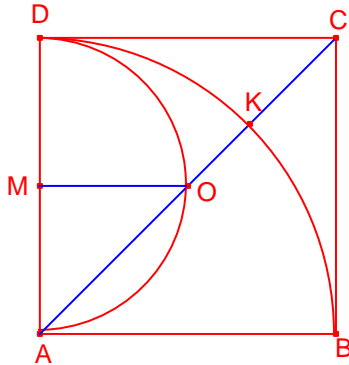
$$S_{AMLJ} = (c+d)c = 25$$

3162.- En un quadrat d costat 2π s'ha dibuixat un quadrant amb centre un vèrtex i un semicercle de centre el punt mig d'un costat i una diagonal. Calculeu l'àrea de la zona ombrejada.

Solució:

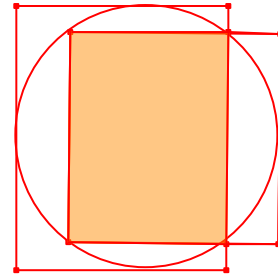
Siga el quadrat $ABCD$ de centre O i costat $\overline{AB} = 2\pi$

Siga M el punt mig del costat $\overline{AD}$

L'àrea ombrejada és igual a l'àrea d'un octant de centre A i radi 2π menys l'àrea d'un quadrant de centre M i radi π més l'àrea del triangle rectangle $\overset{\Delta}{AMO}$:

$$S = \frac{1}{8}\pi(2\pi)^2 - \frac{1}{4}\pi \cdot \pi^2 + \frac{1}{2}\pi^2 = \frac{\pi^2(\pi + 2)}{4} \approx 12.6864$$

3163.- En la figura s'ha dibuixat un quadrat un rectangle i una circumferència.
 Calculeu la proporció entre l'àrea ombrejada i l'àrea total de la figura.

Solució:

Siga el quadrat $ABCD$ de costat $\overline{AB} = c$

Siga la circumferència de centre O i radi $\overline{OP} = R$

Siga $\overline{PU} = \overline{QV} = a$

$a + c = 2R$

Siga el rectangle $EFGH$ de costats $\overline{EF} = \overline{AB} = c, \overline{EH} = 2R$

$$\overline{OU} = R - a = c - R, \overline{UA} = \frac{1}{2}c, \overline{OA} = R$$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle A\overset{\Delta}{U}O$:

$$R^2 = \left(\frac{1}{2}c\right)^2 + (c - R)^2$$

Simplificant:

$$\frac{5}{4}c^2 - 2cR = 0$$

$$c = \frac{8}{5}R$$

L'àrea ombrejada és:

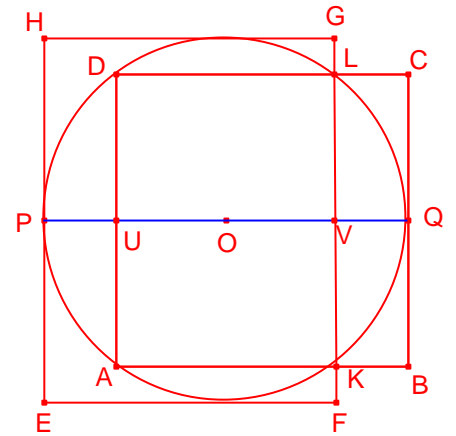
$$S_{AKLD} = 2(c - R)c = 2\left(\frac{8}{5}R - R\right)\frac{8}{5}R = \frac{48}{25}R^2$$

L'àrea total de la figura és:

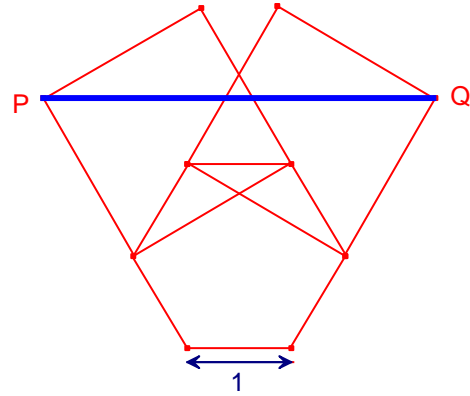
$$S_{Total} = S_{EFGH} + S_{KBCL} = c \cdot 2R + (2R - c)c = \frac{8}{5}R \cdot 2R + \left(2R - \frac{8}{5}R\right)\frac{8}{5}R = \frac{96}{25}R^2$$

La proporció d'àrees és:

$$\frac{S_{AKLD}}{S_{Total}} = \frac{\frac{48}{25}R^2}{\frac{96}{25}R^2} = \frac{1}{2}$$

3164.- Sobre dues diagonals d'un hexàgon regular s'han dibuixat dos quadrats. Calculeu la mesura del segment $\overline{PQ}$

Solució:

Siga l'hexàgon regular $ABCDEF$ de costat $\overline{AB} = 1$

$\angle DFA = \angle PFD = 90^\circ$

Aleshores, P, F, A estan alineats.

Anàlogament Q, C, B estan alineats.

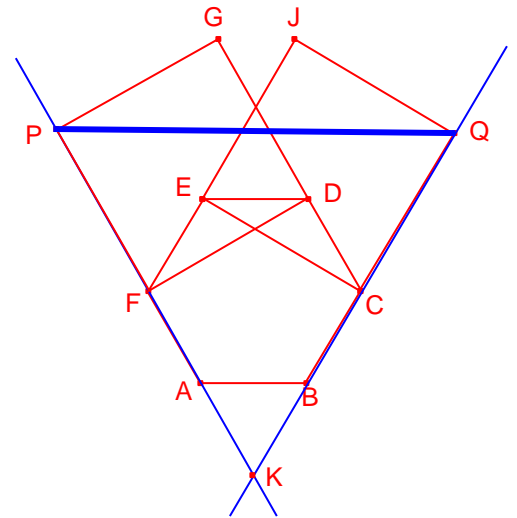
Siga K la intersecció de les rectes FA, BC .

$$\overline{FP} = \overline{FD} = \sqrt{3}$$

El triangle $\triangle KAB$ és equilàter:

El triangle $\triangle KPQ$ és equilàter:

$$\overline{PQ} = \overline{KP} = \overline{AK} + \overline{AF} + \overline{FP} = 1 + 1 + \sqrt{3} = 2 + \sqrt{3}$$

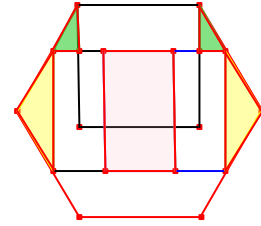

3165.- En un hexàgon regular de costat 3 s'han dibuixat tres quadrats iguals.

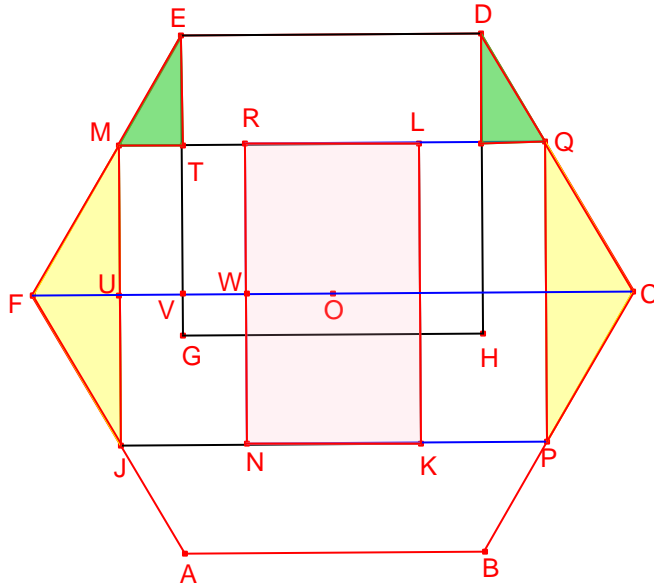
Calculeu la proporció entre les regions:

$\frac{\text{rosa} - \text{verda}}{\text{groga}}$

$\frac{\text{groga}}{\text{groga}}$

Solució:

Siga l'hexàgon regular $ABCDEF$ de costat $\overline{AB} = 3$

Siguen els quadrats $DEGH, JKLM, NPQR$ de costat $\overline{CD} = 3$

$$\overline{MU} = \frac{3}{2}, \overline{FU} = \frac{\sqrt{3}}{2}$$

$$\overline{EV} = \frac{3\sqrt{3}}{2}, \overline{ET} = \frac{3\sqrt{3} - 3}{2}$$

$$\overline{FV} = \frac{3}{2}, \overline{UV} = \frac{3 - \sqrt{3}}{2}$$

$$\overline{FC} = \overline{FU} + \overline{FV} + \overline{VW} + \overline{AB}$$

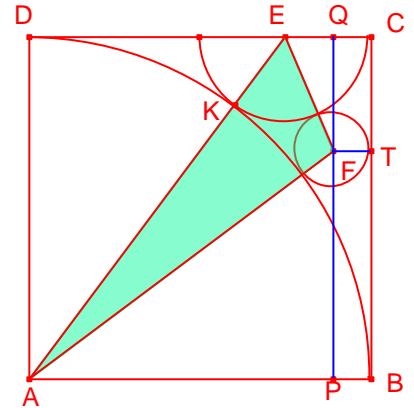
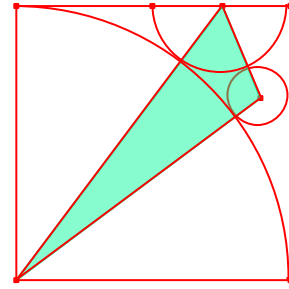
$$6 = \frac{\sqrt{3}}{2} + \frac{3}{2} + \overline{VW} + 3$$

$$\overline{VW} = \frac{3 - \sqrt{3}}{2}$$

$$\overline{WO} = 3 - \left(\frac{3}{2} + \frac{3 - \sqrt{3}}{2} \right) = \frac{\sqrt{3}}{2}$$

$$\frac{\text{rosa} - \text{verda}}{\text{groga}} = \frac{S_{NKLR} - 2 \cdot S_{MTE}}{2 \cdot S_{FJM}} = \frac{\sqrt{3} \cdot 3 - 2 \cdot \frac{1}{2} \left(\frac{3 - \sqrt{3}}{2} \right) \frac{3\sqrt{3} - 3}{2}}{2 \cdot \frac{1}{2} \cdot 3 \cdot \frac{\sqrt{3}}{2}} = \sqrt{3}$$

3166.- En un quadrat de costat 36 s'ha dibuixat un quadrant, una semicircumferència i una circumferència. Els centres dels tres elements formen un triangle. Calculeu l'àrea del triangle.

Solució:

Siga $ABCD$ el quadrat de costat $\overline{AB} = 36$

Siga E el centre de la semicircumferència de radi $\overline{EC} = r$

Siga F el centre de la circumferència de radi $\overline{FT} = s$

$\overline{DE} = 36 - r, \overline{AE} = 36 + r$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle ADE$:

$$(36 + r)^2 = 36^2 + (36 - r)^2$$

Simplificant:

$$144r = 1296$$

$$r = 9$$

Siga $\overline{CT} = a, \overline{BT} = 36 - a$

$\overline{EF} = r + s = 9 + s, \overline{EQ} = r - s = 9 - s, \overline{AF} = 36 + s, \overline{AP} = 36 - s$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle EQF$

$$(9 + s)^2 = (9 - s)^2 + a^2$$

Simplificant:

$$36s = a^2$$

$$a = 6\sqrt{s}$$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle APF$

$$(36 + s)^2 = (36 - s)^2 + (36 - a)^2$$

Simplificant:

$$144s = (36 - 6\sqrt{s})^2$$

Resolent l'equació:

$$s = 4$$

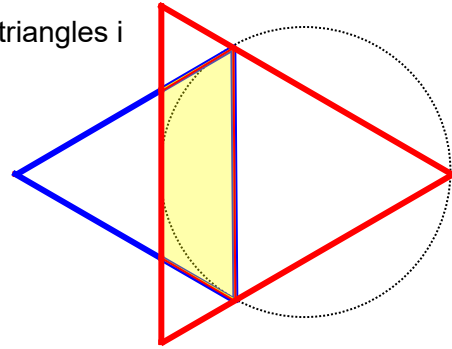
Considerem el triangle $\triangle AFE, \overline{AE} = 45, \overline{EF} = 13, \overline{AF} = 40$

Aplicant la fórmula d'Heró per a l'àrea:

$$S_{AFE} = \frac{\sqrt{98 \cdot 8 \cdot 18 \cdot 72}}{4} = 252$$

El triangle és Heronià.

3167.- A la figura hi ha dos triangles equilàters.
 Calculeu la proporció entre l'àrea comuna dels dos triangles i
 l'hexàgon que formen els dos triangles.

Solució:

Siga el triangle equilàter $\triangle ABC$ de costat $\overline{AB} = b$

Siga el triangle equilàter $\triangle DEF$ de costat $\overline{DE} = a$

Siga el quadrilàter $KEFL$ intersecció dels dos triangles equilàters.

$$\overline{BF} = a$$

$$\overline{CF} = \overline{FL} = b - a$$

$$\overline{DL} = 2a - b$$

Siga P el punt mig del costat $\overline{AC}$

Siga Q el punt mig del costat $\overline{EF}$

Siga O el centre de la circumferència que passa pels punts B, P, F

Notem que el triangle $\triangle POF$ és equilàter.

$$\overline{BQ} = \frac{\sqrt{3}}{2} a$$

$$\overline{OF} = \overline{OB} = \frac{2\sqrt{3}}{3} \frac{a}{2} = \frac{\sqrt{3}}{3} a, \overline{OQ} = \overline{PQ} = \frac{1}{2} \overline{OB} = \frac{\sqrt{3}}{6} a$$

$$\overline{PB} = \frac{\sqrt{3}}{2} b$$

$$\overline{PB} = \frac{\sqrt{3}}{2} a + \frac{\sqrt{3}}{6} a = \frac{2\sqrt{3}}{3} a$$

$$\frac{\sqrt{3}}{2} b = \frac{2\sqrt{3}}{3} a$$

$$b = \frac{4}{3} a$$

$$\overline{CF} = b - a$$

$$\overline{DL} = a - \overline{CF} = 2a - b = \frac{2}{3} a$$

L'àrea del quadrilàter $KEFL$ és:

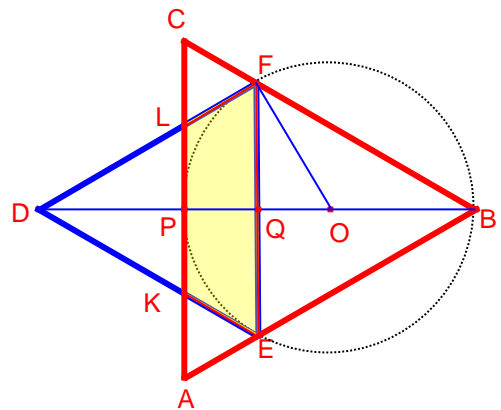
$$S_{KEFL} = \frac{a + 2a - b}{2} \frac{\sqrt{3}}{6} a = \frac{3 - \frac{4}{3}}{12} \sqrt{3} a^2 = \frac{5}{36} \sqrt{3} a^2$$

L'àrea de l'hexàgon $ABCLDK$ és:

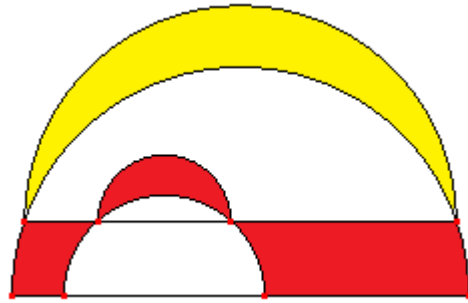
$$S_{ABCLDK} = S_{ABC} + S_{DKL} = \frac{\sqrt{3}}{4} b^2 + \frac{\sqrt{3}}{4} (2a - b)^2 = \frac{\sqrt{3}}{4} \frac{16}{9} a^2 + \frac{\sqrt{3}}{4} \frac{4}{9} a^2 = \frac{20}{36} \sqrt{3} a^2$$

La proporció d'àrees és:

$$\frac{S_{KEFL}}{S_{ABCLDK}} = \frac{\frac{5}{36} \sqrt{3} a^2}{\frac{20}{36} \sqrt{3} a^2} = \frac{1}{4}$$

3168.- Determineu la proporció entre les àrees de la zona groga i la zona roja.

Solució:

Dividim la figura en A, B, C, D, E, F, G parts.

Siga $\overline{OK} = \overline{OL} = R$

Siga $\overline{PU} = \overline{PV} = r$

Siga $\overline{QM} = \overline{QN} = s$

Siga $\overline{TI} = \overline{TJ} = t$

Siga $\overline{PQ} = a$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle

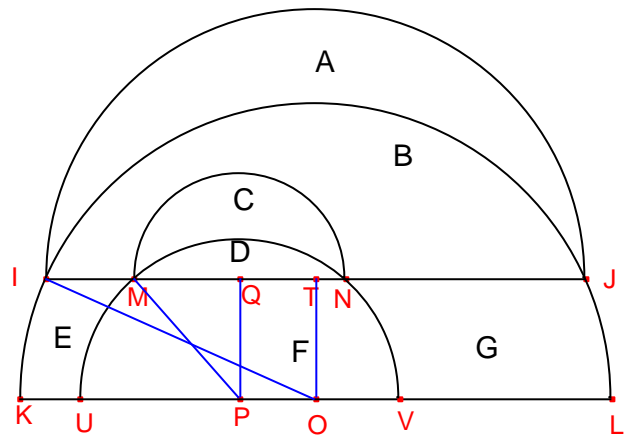
rectangle $\triangle ITO$:

$$a^2 = R^2 - t^2$$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle PQM$:

$$r^2 = s^2 + a^2$$

$$r^2 = s^2 + R^2 - t^2$$

L'àrea del semicercle de diàmetre $\overline{UV}$ és:

$$\frac{1}{2}\pi r^2 = D + F$$

L'àrea del semicercle de diàmetre $\overline{MN}$ és:

$$\frac{1}{2}\pi s^2 = D + C$$

L'àrea del semicercle de diàmetre $\overline{KL}$ és:

$$\frac{1}{2}\pi R^2 = B + C + D + E + F + G$$

L'àrea del semicercle de diàmetre $\overline{IJ}$ és:

$$\frac{1}{2}\pi t^2 = A + B + C + D$$

$$D + F = (D + C) + (B + D + D + E + F + G) - (A + B + C + D)$$

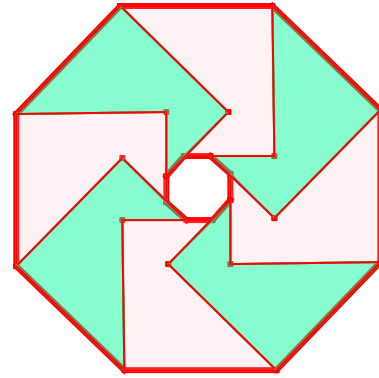
Simplificant:

$$C + E + G - A = 0$$

La zona roja i la groga tenen la mateixa àrea.

3169.- En la figura sobre un octògon regular s'ha dibuixat vuit quadrats sobreposats. Determineu la proporció entre les àrees de l'octògon interior i l'exterior.

Solució:

Siga l'octògon regular $ABCDEFGH$ de centre O i costat $\overline{AB} = 1$

Siga l'octògon regular $A'B'C'D'E'F'G'H'$ de centre O .

Els dos octògons són homotètics de centre d'homotècia O .

Les àrees dels dos octògons són proporcionals a la seua raó d'homotècia.

Les rectes AB, CD es tallen en el punt P .

Les rectes FE, CD es tallen en el punt Q .

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle

rectangle isòsceles $\triangle BPC$:

$$\overline{PC} = \overline{DQ} = \frac{\sqrt{2}}{2}$$

$$\overline{PQ} = \overline{BE} = 1 + \sqrt{2}$$

$$\overline{B'E'} = \overline{BE} - 2 \cdot \overline{BK} = \sqrt{2} - 1$$

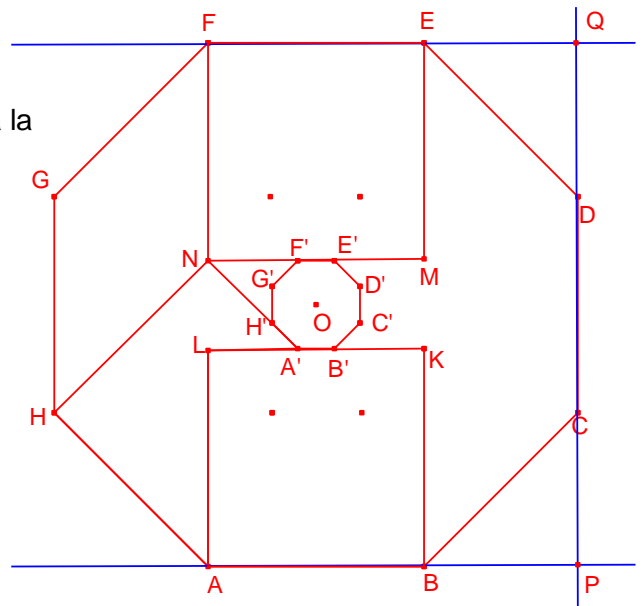
La raó de semblants dels dos octògons regulars

és:

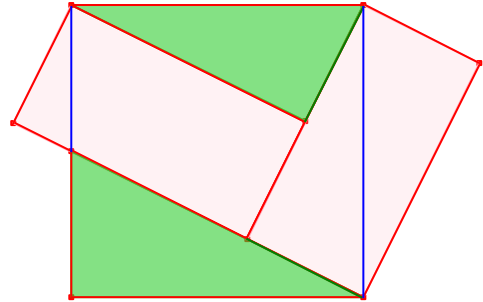
$$\frac{\overline{B'E'}}{\overline{BE}} = \frac{\sqrt{2} - 1}{\sqrt{2} + 1} = 3 - 2\sqrt{2}$$

La proporció de les àrees és:

$$\frac{S_{A'B'C'D'E'F'G'H'}}{S_{ABCDEFGH}} = \left(\frac{\overline{B'E'}}{\overline{BE}}\right)^2 = (3 - 2\sqrt{2})^2 = 17 - 12\sqrt{2} \approx 0.0294$$

3170.- En la figura, hi ha un quadrat i dos rectangles iguals.
 Determineu la proporció entre les àrees de la zona verda i la zona rosa.

Solució.

Els triangles rectangles $\triangle DGC, \triangle CFB$ són iguals.

Aleshores, $\overline{CG} = \overline{BF}$

Els rectangles $BECF, FGDH$ són iguals.

Aleshores, $\overline{GF} = \overline{BF}$

Aleshores, $\overline{BE} = 2 \cdot \overline{BF}$

Els triangles rectangles $\triangle DHM, \triangle ANM$ són iguals.

Aleshores, M és el punt mig del segment $\overline{HN}$

Podem dividir la figura en quadrats de costat $\overline{BF}$

Siga $S_{DHM} = P$.

$$\frac{S_{verda}}{S_{rosa}} = \frac{9P}{16P} = \frac{9}{16}$$

